

Brot úr ársfrágreiðingini hjá Amnesty International 1997:

50 ár við Heimsyvirlysingini um Mannarættindi og 50 ár við Mannarættindabrotum

Ársfrágreiðingin hjá Amnesty International lýsir mannrættindabrot í 141 löndum

Fimmti ár afnaðu Heimsyvirlysingun um Mannarættindi varð samþykkt, hida offrið fyrir mannrættindabrotum framvegi eftir at sigga heimin útan miskunnarlysi og órettvisi, sum stjórnirnar lóvaðu í 1948, segði Amnesty International í dag, ta ársfrágreiðingin varð útgivin.

Ársfrágreiðingin, ið umfatar mannrættindabrot í 141 löndum í 1997, lýsir misgerðir, framdar av stjórn-um og vagnaðum andstöðubólum, sum umfata dráp, tortur, "hvörvingar" og fongsling av samvitskufangum.

"Fyrir flestu fólk í heiminum er Heimsyvirlysingun um Mannarættindi lítið annað en tað ið eitt pappir lóvar," segði Pierre Savat, aðalskrivari í Amnesty International. "Eitt lyfti, ið ikki er haldið fyrri tær 1,3 milliónir av fólkum, sum stöðast fyrri at yvirlíva fyrri minni enn í USA um dagin; fyrri tær 35.000 fólk, sum hvønn dag doyggja av fæslutroti og sjúkum, ið kunnu fyrribyrgast; fyrri tær milliónir av vaksnum, fyrri tær kvinnur, sum hværki duga at lesa ella akkriva; fyrri tær samvitskufangar, sum sita í fongslum í helminginum av heimsins löndum, og fyrri tortur offrið í einum trúngi av heimsins löndum."

Drivnar av politiskum sjálvsökni og egnu óhuga-

malum haldast stjórnirnar á at traðka á rættindini hjá borgarum teirra fyrri at varðveita valdið og framleiðingina hjá teimum fau. Lutfélsiga nýtt og óguldiga skilgjald er, at nakrar stjórnir roynt at unnera hesa framferðina við at seta spurningar við tað grundgongarnið, at mannrættindareglurnar, soleiðis sum tær eru lýstar í Heimsyvirlysingini um Mannarættindi, eru algeldrar og óslýttigar.

Tusundtals mannrættindaverjar kring í heiminum mótmæla hesum sjónarmúðum, sum stjórnir teirra bera fram - tað eru bæði menn, kvinnur og børn, sum vaga lív teirra fyrri at verja og fremja mannrættindi hjá øðrum. Mong teirra eru drápin, "horvin", fongslóð og pínd í fyrri árkeið teirra, og Amnesty International vígr hesum djúru einstaklingum ársfrágreiðingina í ár.

Heimsyvirlysingun um Mannarættindi hevur verkið ið nevnd "heimsins best fólka" loyðarmátt, hóast stjórnir samdukt um í 1948, alivast at virka fyrri henni alivastu, har tað var gjørligt," segði Pierre Savat. "Ókkara atak fyrri at fremja Yvirlysingina um Mannarættindi, sum heldur fram til 10. desember fer vónandi at broyta hetta.

"Øll skylda við øllum

offrumum, familjum teirra og framtíðar ættarliðum at vísa um, at tær næstu 50 árin veruliga uppliva, at lyftið um ein betri heim verður uttítt."

Í 1997 provfardi Amnesty International uttanrættarlígar avrættlingar í 55 löndum og rættarlígar avrættlingar í 40 löndum. Samvitskufangar voru í fongslum í minst 87 löndum. Félagskapurin skrauttili torturmal í 117 löndum og "hvörvingar" í 31 löndum. Tá tryr Amnesty International at rættu tøluni tællum hesum fornum eru nogv størri

tryggja rættartrygðina og alljóða mannrættinda standardar.

Torturur, tvørva a lekna-hjálp og ræðulígar, ómenniskjalígar ella menniskjandi fongslumáttur voru hildið at vera óriksmar til, at hundratal fólk doydu í 14 löndum. Fræslitil at uttala seg og fræslitil at vera í félagskapum voru alvarlaga skerð, og í 27 löndum sátu samvitskufangar ella mæglígar samvitskufangar í varðhaldi. Í Afrika gjørdist tjak-ið um syndarlígu avleiðingarnar av kvinnulígar um skering eitt atvøkkandi, ið lórdi við sær vítt-fvandið orógv.

ein tyðilig økning av torturmalum, "hvörvingum" og uttanrættarlígar avrættlingum, framdar av limum í trygdareldnum ella av paramilito-rum bólkum í Cuba varð hildið, at fleiri hundratal samvitskufangar voru fongslóðir, ta at stjórnir hjá Fidel Castro helt á við at rættvígera kúgan av politískum ósemju orsakað av hald-undaliðilva frá USA. Hv-udóffrið, orsakað av ótryggu fjggjarstøðini í Colombia, voru framvegi av fólk, serliga bendur í ofndælgum portum í land-inum. Hundratal fólk voru drápin av trygdareldnum ella paramilito-riskum bólkum, og minst 140 fólk "hvurvu" aftara at hava verð hildið í varðhaldi.

andi virksemi. Herurin í Myanmar hevur avbrýgdina av uttanrættarlígar avrættlingum, tvingsulig-flytingum og pining av etniskum minnilitum.

Sagt er frá um tusundtals fólk, sum eru fongslóð fyrri teirra etniska uppruna ella "ó-islamisku" framferð í Afghanistan, har torturur og ring víðferð eru víttfvandi. Tuggu tusundtals kvinnur eru fram-haldandi afturhildið í heimum teirra av Taliban frysikupáini í Cambodia voru minst 16 fólk drápin í einum granatáttari a eina fróðarlíga mótmælingu í mars, og stjórnareldir drupu tilvildarlíga meira enn 43, sum voru mistókni fyrri at stulla andstöðubólka aftara julkvettíð.

Ársfrágreiðingin frá Amnesty International fyrri 1997 er nú komin. Í frágreiðingini, sum umfatar mannrættindabrot í 141 löndum, verður ljós varpað á misgerðir, ið framdar eru av stjórn-um og vagnaðum andstöðubólum. Hesar misgerðir umfata dráp, tortur, burtrflytingar og fongsling av samvitskufangum

Hvøudspunkt úr heimsportunum Afrika

Í 1997 ferdu áhaldandi vagnaðir samantvæstrir og framhaldandi sosial og politísk orógv til skelkandi mannrættindabrot í Afrika. Få língu avbrýgdina fyrri hesi miðstir, og gæringsmennirnir hildu órevaðir á í Great Lakes økinum voru hópdar umfatandi, og mannrættindastövan voru hildið framhaldandi í demokratiska tjóvvelðinum Congo forðaði nývalda stjórnir kanningun um hjá Sameindu Tjóðunum um líðhóðini í land-inum. Í Liberia vardi Amnesty á tærvin fyrri at kunna staðfesta avbrýgd og fyrri at endurreisa stovnar til at

Norður- og Suðuramerika

Mal um tortur, ringviferð, "hvörvingar" og uttanrættarlígar avrættlingar voru reglulíga frabóðar úr Norður- og Suðuramerika. har mannrættindaverjar og tjóðfólk, sum meid-áttu hesar og aðrar misgerðir, ofta sjalvi gjørdist offur. Í Argentina og Mexico vístu mal um hotið um, har tjóðfólk ferð eftir ferð voru holti við livinum, at trygdareldirnar annivest voru beinleis uppi hottanum ella voru víðandi um tær. Í Mexico, har Zedillo ferð seti ókti um luttøkuna av hernum, ta loqr voru tvingaðar íggjøgum, varð

Australia fer undir lóg-gavu, sum effektivt loyvir mynduleikumum at seta til viks allar mannrættindastatmal, sum áður voru staðfestir av stjórn-ini.

Australia fer undir lóg-gavu, sum effektivt loyvir mynduleikumum at seta til viks allar mannrættindastatmal, sum áður voru staðfestir av stjórn-ini.

Europa

Torturur og mishandlingur framdar av trygdareldnum, lögregluni ella statemynduleikum voru framvegi vanlíggstu mannrættindabrot, sum sagt er frá í Europa. Bóðað er fra mal-um ur 28 löndum. Offur doyðu aftara tortur í minst fimm europeiskum löndum í 1997; kortini voru óriksmar postívar broytingar í heimspartinum.

Turkalandi har torturur frambaldið; var víttfvandi, hevði ein lóg, sum steytt um tjóða, ið lög-regling hevði loyvi til at hava fólk í varðhaldi í landsportum í undan-takstjóða, postíva avbrík-um.

Turkalandi har torturur frambaldið; var víttfvandi, hevði ein lóg, sum steytt um tjóða, ið lög-regling hevði loyvi til at hava fólk í varðhaldi í landsportum í undan-takstjóða, postíva avbrík-um. Kortini sátu mong framvegi í avbrýgdum fangabólum, har tær eftir øllum at tjóða voru pínd. Umleið 1,3 milliónir av fólkum úr Bosnia-Herzegovinu voru frambaldandi flottar ella voru flutt inn-alandi orsakað av ofríði, ella ta at tað ikki var nógv trygt fyrri teir at venda heimtúr.

Míðeystir

Í 1997 voru tusundtals fólk fyrri reglulígu torturini ella ólögligum avrættlingum, og língu nokkið minnstátt av rættvíri. Hundratal mal um orættvírdina rættvíri voru frabóðar úr flestu löndum í Míðeystri og Norðurafrika. Tað víðferð víttfvandi mannrættindabrot og eina tjóðandi óking

av deyðadómum og avrættlingum.

Í október kom Amnesty International saman við øðrum mannrættindafélagskapum við eina felags áhættan um at kanna mannrættindastöðuna í Algeria. ST nevndin mátti tortur staðfesta, at avbrýgd-ingarhættir, ið nytur voru í Ísrael, voru torturur.

Ræðulígar og ómenniskjalígar rættarlígar nevningur sum amputatión, fleingur og steing voru algjár í fleiri löndum við Flogvan, teirra millum Iran, Saudi Arabia og Yemen. Í Bas at-Khaimah (Sameindu Arabisku Emiratum) voru ein kvinnur úr Sri Lanka og ein maður úr India donul til avvikavítt 130 og 90 koyrslag. Hovsing við fleingur varð víkkað til ferðslugjafir og hiddan. Í Egyptalandi stjóðaði hægrættur avbrýgdum um at hanna kvinnulígar um-skering at vera framd a landssjúkráhusinum.

amnesty international

When the state kills...

The death penalty v. human rights

Fimmti ár eftir at Heimsyvirlysingun um Mannarættindi varð samþykkt, hida offrið fyrir mannrættindabrotum framvegi eftir at sigga heimin útan miskunnarlysi og órettvisi, sum stjórnirnar lóvaðu í 1948

Oljuprísurin sera lágur

Seks flógvalond samdust týsdagin um at minka samlaðu oljuframleiðsluna við nærum 415.000 fetum av olju um dagin.

Hetta hevði við sær eina knapplíga øking í prísinum av olju úr Norðsjónum við 83 cent. Men stør óvissara kortini um oljuprísir í framtíðini, ta hóast minkingina av framleiðsluni í flógvalondunum, so slepst helst ikki undan prísfallum seinni

FRANAR REISTRUP

Ikk i sidan oljukreppuna í 1996 hevur prísurnir á olju verð so lágur, sum hann var týsdagin. Prísurnir einum fati av olju var seinnapartin týsdagin umleið 10,65 dollarar, og egleiðar vænta, at prísurnir kann falla enn meira, hóast prísurnir á norðsjónum fer upp á 13,07 dollarar fyrri fatið tykvelðið.

Nogv er tengt at, hvussu stórar minkingar OPEC löndini kunnur sem-ast um hesaferð, og ikki minst hvussu nogvar av hesum minkingum gerast veruleiki. Harafturat fer gongdin í Asia at fáa avgerandi tyding fyrri minking í framtíðini, sigur leiðari av egyptarabólkunum hjá

norska oljufélagnum Statoil, Tor Kartevold.

Ein stórar partur av veldinum liggur eisini í hondunum á røðharrunum í félagskapinum fyrri oljuútflýgslund, OPEC, sum fara hittast í Wien í komandi viku.

I gjar hitast hesir røðharrar í hevuðstáðnum í Saudiarabia, Riyadh, fyrri at fyrirkefa fundin í Wien, og tað var á hesum fundinum at avgjørt varð at skerja oljuframleiðsluna við 415.000 fetum um dagin.

Framleiða meir enn kvotuna

Leiðarin fyrri røðslusluna hjá Saga Petroleum, Arstein Wigerstrand, heldur to ikki, at skerjingin er nog umfatandi og ivast í, um sjálvt ein skerjing á 1 millión fet hevði verð nog mikið.

I dag framleiða OPEC löndini nogv meira av olju enn semja var um á seinasta fundi so seint sum í mars. Hetta hóast oljuprísurnir eru minnaðar síðan, sigur Wigerstrand.

OPEC framleiðir í latuni 28,2 milliónir fet av olju um dagin, men kvotan er eina 27,5 mill. fet.

Tor Kartevold heldur, at óvissan kring OPEC fer at fara við sær, at oljuprísirnir fara at lækka íggjøgum summarð.

Marknaðurnir fer hesaferð at fylgja við í tí, sum OPEC fremur av skerjing

um, áðrenn prísurnir verður hækkaður aftur. Tað kann sjálvandi eisini henda, at OPEC lættir av farnum mistøkum og setir kvotuna so langt niður, at marknaðurnir svarar meira konstruktivt aftur, men tað ber ikki til at vita framman-undan, sigur Kartevold.

Búskapurin í Asia ávirkar

Hann sturir eisini fyrri hvussu hendan fer at avrika heimabúskapin.

Gongdin í Asia fer at fáa avleiðingar fyrri oljuprísirnir. Hesi seinastu árin hevur eftirspurningun efrilju í Asia verð umleið 800.000.000 fet av olju um árið. Helmingun av

vektinum í heimsins olju-nýtslu er komin frá hesum heimspartinum. Men nu er hesin marknaður stóðgávur upp, og tað fer at merkjavast, sigur hann.

Allur handi av olju fer fram í dollarum, og hesin fleingur, tibetur fyrri oljuand-in, flutt seg uppeftir hesa seinastu tjóða, og tað dempar avleiðingarnar av oljuprísfallinum.

Hóast tað í latuni fer fram ein umfatandi goynsla av olju kring heimur, eru goymalurnar enn ikki fullar. Tær høvi norsku oljufélagini Statoil og Saga seta framhaldandi at goyma olju, ta tað rætt og slætt loyvir seg betur at goyma oljuna til seinni sølu enn at selja hana fyrri undirpris nu.

Flógvalondini samdust týsdagin um at minka oljuframleiðsluna við 415.000 fetum um dagin. Men tað gongur strítt við í tí, sum minkingunum